

16.03.2022

Dnro 20664/03.04.04.04.10/2020

Asia

Kunnallisvalitus

Valittajat

Viherlaaksolaiset ry, Espoo
Laaksolahden Huvilayhdistys LHY ry, Espoo
Jupperin Omakotiyhdistys ry, Espoo
Lippajärveläiset ry, Espoo
Länderanta Kilta ry, Espoo
Viherin Apteekki, Espoo

Päätös, josta valitetaan**Espoon kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta 25.2.2020 § 27**

Sosiaali- ja terveyslautakunta oli 17.12.2019 (§ 148) muun ohella päättänyt, että Viherlaakson terveysaseman väestövastuualueen terveysasemapaalvelut siirretään osoitteesta Kievarinpolku 1 väistöön Kilon terveysaseman yhteyteen, Trillakatu 5, kesän 2020 aikana.

Esityksen taustaa koskevan selostuksen mukaan Viherlaakson terveysasema sijaitsee osoitteessa Kievarinpolku 1. Kiinteistön kokonaislaajuus on 4 300 m², joista terveysaseman osuus on 770 m². Kiinteistö ja tontti ovat Espoon kaupungin omistuksessa. Terveysaseman kiinteistön kuntoa on selvitetty useiden eri tutkimusten yhteydessä vuosina 2009, 2013, 2014, 2015 ja 2017 sisäilmapalvelupyyntöjen perusteella. Tilapalvelut on viimeisimmässä arvioinnissaan todennut kiinteistön kunnan erittäin heikoksi, ja peruskorjauksen toteuttaminen on arvioitu kannattamattomaksi. Tilapalveluiden selvityksen mukaan Viherlaakson alueella ei ole muita terveysasematoiminnan väistöön soveltuvia tiloja. Työterveyshuolto on tehnyt terveysaseman työntekijöille sisäilmakyselyt 5.7.2016 ja 6.3.2019. Sisäilmakyselyjen mukaan henkilöstöstä 68 prosenttia on kokenut toistuvia oireita. Aluehallintovirasto (AVI) on tehnyt työsuojelutarkastukset Viherlaakson terveysasemalle viimeksi 17.5.2017 ja 10.6.2019. AVI on pyytänyt lisäselvityksiä kiinteistön kunnosta. AVI on 25.9.2019 antanut kehotuksen, jossa se edellyttää selvitystä Viherlaakson rakenteiden ja materiaalien kunnosta. Lisäksi on selvitetävää, mihin toimenpiteisiin ja millä aikataululla työnantaja ryhtyy sisäilman laadusta johtuvien vaarojen tai

haittojen poistamiseen. Selvitys tulee toimittaa ja asian on oltava kunnossa 31.12.2019 mennessä.

Kiinteistön kuntoa koskevan selostuksen mukaan Viherlaakson kiinteistön kunto on huono. Merkittävimmät tiedossa olevat ongelmat liittyvät seinärakenteisiin. Rakenneavauksista otetuista näytteistä löydettiin vahvoja viitteitä mikrobivaurioista. Ongelmaa on pyritty korjaamaan tekemällä tiivistyskorjauksia 2013 ja 2015, mutta tiivistyskorjaukset ovat ainakin osittain epäonnistuneet. Viemäriverkoston akuuteimmat ongelmat on hoidettu sukittamalla. Taloautomaatiojärjestelmä ja lämmitysjärjestelmä tulisi uusia kauttaaltaan ja vesikate tulisi uusia lähivuosien aikana ja julkisivu seuraavien 5–10 vuoden aikana. Mikrobivaurioiden lisäksi tiedossa on rakenteen tuulettumattomuus, joka altistaa rakenteita lisävaurioille. Tilapalveluiden arvion mukaan rakennuksen korjauskustannukset nousevat kokonaisuutena tarkastellen tasolle, joka saavutettuun elinkaaren jatkokon nähden on kohtuuton ja nousee uuden vastaavan tilan rakentamista korkeammalle tasolle. Lisäksi tilapalveluiden arvion mukaan tilanteessa tulee huomioida myös se, että korjauksilla ei välttämättä päästä täysin tavoiteltuun lopputulokseen.

Muutoksen vaikutuksia asukkaisiin koskevan selostuksen mukaan Viherlaakso kuuluu Suur-Leppävaaran palvelualueeseen. Suuralueella on noin 70 000 asukasta ja kolme terveysasemaa: Leppävaara, Kilo ja Viherlaakso. Terveysasemat sijaitsevat noin viiden kilometrin päässä toisistaan. Ne tuottavat perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lakisääteisiä palveluja, joihin kuuluvat muun muassa ennaltaehkäisevä terveydenhuolto sekä sairauksien diagnosointi ja hoito. Viherlaakson terveysaseman väestöpohja on 19 000 asukasta. Viherlaakson terveysaseman palveluista järjestettiin asukkaiden keskustelutilaisuus 10.12.2019. Tilaisuudessa asukkaat toivat esille lähipalveluiden tarpeen, huonot kulkuyhteydet Viherlaaksosta Kilon ja pysäköintipaikkojen rajallisuuden Kilossa. Espoolaiset voivat vapaasti valita terveysasemansa, joten Viherlaakson asukkaat voivat halutessaan siirtyä myös jonkin muun terveysaseman asiakkaiksi.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on hylännyt valittajien oikaisuvaatimuksen. Sosiaali- ja terveyslautakunta on ollut toimivaltainen päättämään Viherlaakson terveysaseman toiminnan siirrosta Kilon terveysaseman yhteyteen. Lautakunnan päätös on syntynyt oikeassa järjestyksessä eikä se muutoinkaan ole lainvastainen.

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätökset Viherlaakson terveysaseman toiminnan siirrosta väistöön on kumottava ja oikaisuvaatimuksen kohteena olleen päätöksen täytäntöönpano on kiellettävä.

Hallinto-oikeuden on selvennettävä valittajille annettu muutoksenhakuohje.

Asiassa tulee pyytää Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) lausunto sisäilmakyselyn riittävydestä ja luotettavuudesta terveysasemaa koskevan

AVIn velvoitepäätöksen ja lautakunnan siirtopäätöksen perusteena. AVI:ltä tulee pyytää perusteltu lausunto siitä, perustuuko sen päätöksenteko pelkästään tuohon sisäilmakyselyyn, ja minkälaiseksi se on velvoitepäätöksensä tarkoittanut. Samalla virastolta on pyydettävä selvitystä siitä, miksi se ei ole puuttunut samassa rakennuksessa olevien useiden asuntojen terveysvaatimuksiin.

Perusteet

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös 17.12.2019 § 148 on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, se perustuu puutteellisiin ja virheellisiin selvityksiin ja on muutoinkin lainvastainen.

Asukkaiden kuuleminen oli vain tiedotustilaisuus tulevasta päätöksestä. Asiakirjoista selviää, ettei kysymys ollut nopeasti edenneestä tilanteesta. Asukkaille kerrottiin vain rakennuksen huonosta kunnosta, rakenteiden korjaamistarpeista ja sisäilman huonosta laadusta. Vastausta ei saatu siihen, miksi ilmanvaihdon parantamiseen korvausilman saantia tehostamalla ei ollut ryhdytty ja mitä mahdollisia mikrobeja on löydetty. Työterveyshuollon ohjetta parantaa ilmanvaihtoa ei mainittu. AVIn päätöksestä ei kerrottu.

Päätöksenteossa on jätetty ottamatta huomioon hallintosäännön edellyttämät periaatteet ennen yksittäistä päätöstä. Päätöksessä on todettu, että hallintosäännön mukaan lautakunnat päättävät palvelujen järjestämisestä ja toteutusta koskevista toimintaperiaatteista toimialueellaan. Asiassa ei ole selvitystä nyt käsiteltävää asiaa koskevista periaatteista, vaan sosiaali- ja terveyslautakunta on päättänyt terveysaseman toiminnan siirtämisestä. Kaupunginhallituksen 20.1.2020 tekemä Viherlaakson terveysaseman ohjeistuspäätös on selvä osoitus lautakunnan päätöstoiminnan puutteista säännösten soveltamisessa. Asian käsittely kaupunginhallituksessa osoittaa, että ohjeistuspäätös on tehty otto-oikeuden sijaan ja pyrkimyksenä korvata lautakunnan päätöksen muun muassa toimintaperiaatteita koskevia puutteita. Lautakunnan olisi tullut ottaa ohjeistus huomioon.

Päätöksenteossa ei ole otettu huomioon terveydenhuoltolain säännöksiä palvelujen järjestämisestä lähellä asukkaita, yhdenvertaisesta saavutettavuudesta ja asiakaskeskeisyydestä sekä kunnan eri toimijoiden ja toimialojen yhteistyöstä. Päätöksenteossa ja ratkaisujen valmistelussa on arvioitava ja otettava huomioon tehtävien päätösten ja ratkaisujen vaikutukset väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin.

Kaupunki on laiminlyönyt sisäilmaselvityksen tekemisen ja korvausilman riittävydestä huolehtimisen. Asiakirjoissa ei ole selvitystä sisäilmaongelmien korjaamisesta korvausilman saantia parantamalla. Päätös perustuu pääasiassa työterveyshuollon työntekijöille 5.7.2016 ja 6.3.2019 tehtyihin sisäilmakyselyihin. Niiden mukaan vuonna ilmanvaihdon riittämättömyydestä ja sisäilman terveysvaaran haitoista aiheutuvia oireita koki 65 prosenttia vuonna 2016 ja 68 prosenttia vuonna 2019. Vuoden 2019 sisäilmakysely lähetettiin 25 työntekijälle, ja siihen vastasi 22 työntekijää. Asiakirjoista ei

selviä tarkemmin, minkälainen kyselyn sisältö on ollut ja lähetettiinkö kysely kaikille työntekijöille lääkärin mukaan lukien. Mainittuun 68 prosenttiin näyttää sisältyvän kaikenlaiset vastaajien ilmoittamat oireet. Kysely on ilmeisen ristiriitainen, ja näyttää siltä, että oireettomat eivät ole osallistuneet siihen. Selvityksen mukaan useampi vastaaja kertoi saavansa oireita huoneissa 101, 102, 103, 106 ja 206 sekä potilastoimistossa. Selvityksen mukaan ensisijaisen tärkeää on korjata rakennuksessa mahdolliset viat sekä tarkistaa ilmastoinnin tila. Työterveyshuolto suosittelee työtiloihin rakennusteknisiä jatkotutkimuksia. Tällaisia tutkimuksia ei näytä tehdyn.

Terveystoimi tai Tilapalvelut-liikelaitos ei ole tehnyt Työterveyshuollon tai työsuojeluviranomaisten esittämää terveysaseman sisäilmaselvitystä mikrobeista tai suositeltua korvausilman tehostamista. Kysely on THL:n tutkimusten mukaan riittämätön tällaisten ratkaisujen perusteeksi. Myös Espoon kaupungin omilla sivuilla koulun sisäilmatutkimuksista todetaan, ettei oppilaiden oireilun perusteella voida luotettavasti arvioida sisäilman laatua. Yhteistoimintamenettelyä koskevasta pöytäkirjasta ilmenee, että syynä siirrolle näyttäisi olevan Kilosta vapautuneet tilat eikä rakennuksen sisäilma: Yhteistoimintakokouksen 6.11.2019 pöytäkirjan mukaan Viherlaakson terveysaseman toiminnot siirretään Kilon kevään 2020 aikana. Kilon viidennestä kerroksesta on löytynyt väistötilat. Tilat voivat mennä muille, jos jäädään odottamaan. Tilakeskuksen mukaan kiinteistön korjaus ei ole taloudellisesti järkevää. Talo ei ole hengenvaarallinen, mutta joidenkin oirekynnys on matalampi.

Päätös perustuu sisäilman aiheuttamaan terveysvaaraan, vaikka kaupunki, Tilapalvelukeskus tai kukaan muukaan ei ole tehnyt aluehallintoviraston velvoittamaa sisäilmaselvitystä tai ilmanvaihdon tehostamista. Päätöksen tulee perustua oikeudellisesti hyväksyttäviin tosiseikkoihin, eikä sisäilmakysely ole oikeudellisesti riittävä peruste siirrolle. Päätös loukkaa vakavasti Viherlaakson terveysaseman palveluja käyttävien lähes 20 000 asukkaan oikeutta. Riittämättömät selvitykset ja perustelut osoittavat, että päätöksenteossa on rikottu hallinnon toimintaa oikeudellisesti sitovia objektiviteetti-, suhteellisuus-, tarkoitussidonnaisuus- ja yhdenvertaisuusperiaatteita.

Asian käsittely ja selvittäminen

Espoon sosiaali- ja terveyslautakunta on antanut lausunnon ja todennut muun ohella seuraavaa:

Päätöksessä on kyse hallintosäännössä tarkoitetuista lautakunnan toimivallassa olevista palvelujen järjestämisestä ja toteutusta koskevista toimintaperiaatteista. Lautakunta on ollut toimivaltainen päättämään terveysaseman toiminnan siirrosta.

Päätöksenteossa on otettu huomioon terveydenhuoltolain vaatimukset palvelujen saavutettavuudesta ja yhdenvertaisesta saatavuudesta. Espoolaiset asukkaat saavat terveysasemapalveluja yhdenvertaisesti ja yhtäläisen saavutettavasti. Suur-Leppävaaran alueen terveysasemapalvelujen

kokonaisuudesta tehtävää esitystä valmisteltaessa haetaan lähtökohtaisesti ratkaisua, jossa terveysasemapalveluita tarjotaan Viherlaakson alueella.

Sosiaali- ja terveyslautakunnalle on tuotu valmisteltu päätösehdotus ja kaikki se tieto, joka toimialalla on ollut kokouspäivänä 17.12.2019. Lautakunnan kokouksessa on myös ollut paikalla Tilapalveluiden asiantuntija, joka on pystynyt kertomaan viimeisimmät kiinteistötekniset tiedot. Viherlaakson terveysaseman sisäilmaongelmat ovat olleet tiedossa, ja kiinteistön korjaustoimia on toteutettu laajasti. Tilapalvelut-liikelaitoksen asiantuntijoilla on ollut tietoa ja kokonaisnäkemys kiinteistön kunnosta. Liikelaitoksen kokonaisnäkemys on, että kiinteistöä ei kannata korjata. Työterveyshuolto on toteuttanut maaliskuussa 2019 sisäilmakyselyn, joka oli toimitettu kaikille työntekijöille, mukaan lukien lääkärit. Työturvallisuuden seurannassa sisäilmakyselyt ovat yksi osa. Työnantaja seuraa myös sairauspoissaoloja ja työympäristöä sekä tekee muun muassa työpaikkaselvityksiä ja kuuntelee aktiivisesti työntekijöitä. Sisäilmakysely on ollut yksi niistä tekijöistä, joiden pohjalta työnantaja on arvioinut työympäristön turvallisuutta ja vaikutusta terveyteen.

Aluehallintovirasto teki Viherlaakson terveysasemalle työpaikkatarkastuksen 10.6.2019 ja edellytti työnantajalta lisäselvityksiä siitä, miten sisäilmaongelma ratkaistaan. Lisäselvitys toimitettiin 30.8.2019. AVI antoi 25.9.2019 tarkastuskertomuksessaan työnantajalle annettavan kehotuksen, että sisäilma-asian on oltava kunnossa 31.12.2019 mennessä. Koska Tilapalvelut-liikelaitos on pitänyt kiinteistöä korjauskelvottomana, kaupunki päätyi suunnittelemaan kiinteistöstä luopumista ja etsimään vaihtoehtoisia ratkaisuja. Asian eteenpäin vieminen nopealla aikataululla on ollut välttämätöntä.

Viherlaakson terveysaseman palveluista järjestettiin asukkaiden keskustelutilaisuus 10.12.2019, jotta asukkaiden mielipidettä saatiin selvitettyä ja asukkaille kerrottiin ajantasainen tieto nopeasti edenneestä tilanteesta. Asukkailla oli mahdollisuus tilaisuudessa tuoda tarkemmin esille toiveita ja ehdotuksia. Sosiaali- ja terveyslautakunnalle tuotiin tieto asukkaiden toiveista ja ehdotuksista. Asukkaiden kokemukset palvelun tärkeydestä ja muun muassa pysäköinnin, laboratorion ja julkisten yhteyksien merkityksestä palveluiden käytölle on kuultu ja huomioitu toiminnan suunnittelussa. Lautakunta edellytti, että ennen siirron toteutumista tiivistetään vuorovaikutusta alueen asukkaiden kanssa sekä varmistetaan palveluiden saatavuus Viherlaakson väestövastuualueen asukkaille väistön aikana selvittämällä esimerkiksi mahdollisuuksia viedä osa palveluista alueelle sekä neuvottelemalla HSL:n kanssa palvelulinjan toteuttamista alueelta Kilon. Lautakunnan edellyttämän mukaisesti Espoon kaupunki on sopinut HSL:n kanssa bussilinjasta 229, jolla Viherlaakson alueen väestön terveysasemapalvelun saavutettavuus paranee. Lisäksi Kilon terveysasemalle pääsee tiiviisti kulkevilla vaihdollisilla bussiyhteyksillä. Omalla autolla kulkevien käytössä on Kilon terveysaseman pysäköintihalli, ja lisäksi alueella on kadunvarsipaikkoja. Väistön aikana osa terveysaseman palveluista, esimerkiksi pitkäaikaissairauksien seuranta ja muita ennalta ehkäiseviä palveluita sekä rokotuksia, voidaan järjestää Auroran neuvolan tiloissa osoitteessa Lippajärventie 44. Lisäksi etäpalveluna kehitetään muun muassa lääkärin videovastaanottoa.

Valittajat ovat antaneet vastaselityksen, jossa on he ovat tuoneet esiin muun ohella seuraavaa:

Tosiseikkoja koskevien epäselvyyksien ja ristiriitaisten väitteiden vuoksi asiassa tulee pyytää lausunto Espoon kaupunginhallitukselta ja AVI:ltä erityisesti sen tarkastuskertomuksesta 25.9.2019. Espoon kaupunki tulee velvoittaa korvaamaan asian oikeudenkäyntikulut.

Valitusosoitusta koskevat ongelmat liittyvät epäselvyyteen siitä, minkälaisesta päätöksestä on kysymys. Valittajat lähtevät siitä, että kysymyksessä on terveydenhuolto- ja kansanterveyslain soveltaminen eikä vain epäselväksi jääneet selvitykset työsuojelussa. Lautakunta perustelee päätöstään pelkällä toimivallalla ohittaen velvollisuutensa turvata terveyspalvelut Viherlaaksossa ja kertomalla epämääräisistä tulevista suunnitelmista, jotka olisi jo pitänyt toteuttaa.

Kaupunki ei myöskään informoinut Viherlaaksossa toimivaa Viherin apteekkia siirtopäivästä eikä siitä, mihin asukkaiden lääkkeiden uusinnat tehdään.

Hallinto-oikeus on varannut valituksen toimittaneelle Viherlaaksolaiset ry:n edustajalle tilaisuuden esittää määräajassa selvitys oikeudestaan käyttäen neljän sellaisen valittajayhdistyksen puhevaltaa, joiden osalta valituksen allekirjoitus ei vastaa yhdistysrekisteriin merkittyä nimenkirjoitusoikeutta. Täydennyspyynnössä on ilmoitettu, että valitus voidaan jättää tutkimatta, ellei valitusta täydennetä pyydetyllä tavalla. Selvitystä ei ole esitetty Lähderannan Kilta ry:n ja Laaksolahden huvilayhdistys LHY ry:n osalta.

Hallinto-oikeus on varannut valituksen toimittaneelle Viherlaaksolaiset ry:n edustajalle uuden tilaisuuden esittää määräajassa selvityksen oikeudestaan käyttäen Lähderannan Kilta ry:n ja Laaksolahden huvilayhdistys LHY ry:n puhevaltaa sillä uhalla, että valitus voidaan jättää mainittujen yhdistysten tekemänä tutkimatta. Selvitystä ei ole esitetty Lähderannan Kilta ry:n osalta.

Espoon kaupunginhallitus on esittänyt hallinto-oikeuden pyynnöstä lisäselvitystä. Valituksenalaisen päätöksen päätöksenteon aikana voimassa olleen Espoon kaupungin hallintosäännön I osan 4 luvun 9 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan lautakunta päättää palvelujen järjestämisestä ja toteutusta koskevista toimintaperiaatteista toimialueellaan. Espoon kaupunginvaltuusto on päätöksellään asettanut lautakuntia, jotka vastaavat asiantuntijalautakuntina tehtäväalueellaan palvelujen järjestämisestä. Hallintosääntöön kirjatulla termillä ”toimintaperiaatteet” Espoon kaupunki on tarkoittanut, että lautakunta päättää siitä, miten palvelu on järjestetty ja toteutettu. Lautakunnan toimivaltaan on kuulunut päättää Viherlaakson terveysaseman väistöön siirtymisestä ja palvelujen järjestämisestä Viherlaakson terveysaseman valinneiden henkilöiden osalta osana toimivaltaansa päättää palvelujen järjestämisestä ja toteutusta koskevista toimintaperiaatteista. Lautakunnan toimivalta perustuu Espoon kaupunginvaltuuston päättämään hallintosääntöön ja siinä määrättyyn toimivaltaan.

Valittajat ovat antaneet lausuman kaupunginhallituksen lisäselvityksen johdosta. Lisäselvitys osoittaa, ettei toimivallan siirtämistä koskeva sääntö epäselvyydessään täytä asetettavia vaatimuksia. Toimivallan siirtämisen asiassa, joka koskee asukkaiden etuja ja oikeuksia, on oltava selkeä. Kaupungin toiminnassa näyttää muutoinkin olevan epäselvää, minkälaisesta päätöksenteosta ja mistä päätöksessä on kysymys. Tämä ilmenee myös muutoksenhakuosoitusten epäselvyyksissä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus ei tutki valitusta Lähderannan Kilta ry:n tekemänä.

Hallinto-oikeus ei tutki väitettä Viherin apteekin puutteellisesta tiedottamisesta eikä vaatimusta valitusosoituksen selventämisestä.

Hallinto-oikeus hylkää lausuntojen pyytämistä koskevat vaatimukset.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Hallinto-oikeus hylkää valittajien esittämät täytäntöönpanon kieltämistä ja oikeudenkäyntikuluja koskevat vaatimukset.

Perustelut

1. Tutkimatta jättämiset

1.1 Valitus Lähderannan Kilta ry:n tekemänä

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 40 §:n mukaan jos valitus tai muu hallintotuomioistuimelle toimitettu kirjelmä on puutteellinen, hallintotuomioistuimen on varattava kirjelmän laatijalle tilaisuus kohtuullisessa määräajassa täydentää sitä, jollei täydentäminen ole asian käsittelyn kannalta tarpeetonta. Täydennyspyynnössä on samalla ilmoitettava, millä tavoin kirjelmä on puutteellinen ja mitä täydentämisen laiminlyönnistä voi seurata.

Lähderannan Kilta ry on ilmoitettu valituskirjelmässä yhdeksi valittajaksi. Asiassa ei ole esitetty selvitystä siitä, että henkilöllä, joka on merkitty valituskirjelmässä yhdistyksen puhevallan käyttäjäksi, olisi ollut oikeus käyttää yhdistyksen puhevaltaa. Varatuista tilaisuuksista huolimatta valituskirjelmää ei ole Lähderannan Kilta ry:n osalta täydennetty sellaisen henkilön allekirjoituksella, jolla on oikeus käyttää yhdistyksen puolesta puhevaltaa, tai esittämällä asianmukainen valtakirja. Valitus on jäänyt Lähderannan Kilta ry:n osalta sillä tavoin puutteelliseksi, että valitus on jätettävä sen osalta tutkimatta.

1.2 Apteekin tiedottamista koskeva väite

Tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n (673/2016) mukaan hallinto-oikeus käsittelee ja ratkaisee ne hallinto-oikeudelliset valitukset, hallintoriita-asiat ja muut asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) tai muussa laissa.

Valittajat ovat vastaselityksessään esittäneet Espoon kaupungin toimintaan kohdistuvan hallintokantelun luonteisen väitteen, jonka mukaan kaupunki ei ole tiedottanut Viherin apteekkia siirtopäivästä eikä siitä, mihin asukkaiden lääkkeiden uusinnat tehdään. Hallintokantelun luonteisten väitteiden tutkiminen ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan, joten väite on jätettävä tutkimatta.

1.3 Valitusosoituksen selventämistä koskeva vaatimus

Hallinto-oikeus toteaa, että hallintolain 47 §:n 1 momentin mukaan päätökseen, johon saa hakea muutosta valittamalla, on liitettävä valitusosoitus. Valitusosoitus ei ole osa päätöstä, joten virheellisyydet tai puutteellisuudet valitusosoituksessa eivät voi tehdä itse valituksenalaisesta päätöksestä lainvastaista. Valitusosoituksen tarkoitus on ohjata valittajaa menettelemään lainmukaisesti haettaessa muutosta valittamalla. Valitusta ei jätetä tutkimatta valituksen tekemisessä noudatetun virheellisen menettelyn perusteella, jos virheellinen menettely johtuu puutteellisesta tai virheellisestä valitusosoituksesta.

Valittajat ovat vaatineet hallinto-oikeutta selventämään päätökseen liitettyä muutoksenhakuohjausta. Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei kuulu edellä mainitun tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n perusteella viranomaisen laatiman ja päätökseensä liittämän valitusosoituksen sisällön selventäminen. Asiassa ei ole kysymys siitä, että valitus olisi tehty lainvastaisesti valitusosoituksen puutteellisuuden tai virheellisyyden vuoksi. Vaatimus on siten jätettävä tutkimatta.

2. Lausuntojen pyytämistä koskeva vaatimus

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 37 §:n 1 momentin mukaan hallintotuomioistuimen on huolehdittava siitä, että asia tulee selvitettyksi.

Saman lain 43 §:n mukaan tuomioistuin voi pyytää lausunnon myös asiantuntijalta, jonka oikeudenkäynnin osapuoli nimeää ja jonka kuulemista hallintotuomioistuin pitää tarpeellisena.

Valittajat ovat valituksessaan ja vastaselityksessään vaatineet hallinto-oikeutta pyytämään asiassa kirjelmässä tarkemmin kuvatut lausunnot THL:ltä sisäilmakyselyn merkityksestä, AVIlta sen velvoitepäätöksen perusteista ja rajauksista sekä lisäksi Espoon kaupunginhallitukselta. Hallinto-oikeus toteaa, että asiassa ei ole kysymys AVIn päätöksen lainmukaisuuden arvioinnista, ja katsoo, että asia on tullut riittävästi selvitettyksi esitetyn selvityksen

perusteella. THL:n, AVIn tai kaupunginhallituksen kuuleminen valittajien esittämistä seikoista ei ole tarpeen asian ratkaisemiseksi, joten lausuntojen pyytämistä koskevat vaatimukset on hylättävä.

3. Pääasia

3.1 Lautakunnan toimivaltaa koskeva valitusperuste

Valittajat ovat esittäneet, että lautakunnalla ei ole ollut toimivaltaa päättää yksittäisen terveysaseman toiminnan siirtämisestä.

Päätöksentekohetkellä voimassa ollut Espoon kaupungin hallintosääntö on tullut voimaan 1.1.2018. Hallintosäännön mukaan sosiaali- ja terveystoimen toimialalla on sosiaali- ja terveyslautakunta. Hallintosäännön I osan 4 luvun 9 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan lautakuntien tehtävänä on päättää palvelujen järjestämisestä ja toteutusta koskevista toimintaperiaatteista toimialueellaan. Espoon kaupunginhallituksen mukaan mainittu hallintosäännön kohta tarkoittaa, että lautakunta päättää siitä, miten palvelu järjestetään ja toteutetaan.

Hallinto-oikeus toteaa, että hallintosäännössä käytetyn ”toimintaperiaatteista”-sanana vuoksi hallintosäännössä ilmaistu lautakunnan toimivallan sisältö on tulkinnanvarainen. Hallinto-oikeus katsoo kuitenkin, että päättäessään Viherlaakson terveysaseman siirtämisestä lautakunta on päättänyt hallintosäännössä tarkoitetusta palvelun järjestämisestä ja toteuttamisesta. Sosiaali- ja terveyslautakunta on katsonut olevansa toimivaltainen Viherlaakson terveysaseman siirtämistä koskevassa asiassa, eikä Espoon kaupunginhallituksen toimittamasta lisäselvityksestä ilmene, että lautakunta olisi ylittänyt valtuuston sille siirtämän kuntalain 91 §:ssä tarkoitetun toimivallan. Näin ollen hallinto-oikeus katsoo, että sosiaali- ja terveyslautakunta ei ole ylittänyt toimivaltaansa päättäessään Viherlaakson terveysaseman siirtämisestä valituksenalaisesta päätöksestä ilmenevällä tavalla.

Se valittajien esiin nostama seikka, että kaupunginhallitus on päätöksensä 20.1.2020 § 22 kohdassa 2 kehottanut kaupunginjohtajaa ja toimialajohtajia ohjeistamaan Viherlaakson terveysaseman väestövastuualueen terveysasemapalvelujen järjestämisen jatkotoimia päätöksestä tarkemmin ilmenevällä tavalla, ei anna aihetta arvioida lautakunnan toimivaltaa valituksenalaisessa asiassa toisin.

3.2 Tiedottamiseen ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varaamiseen liittyvät valitusperusteet

Kuntalain 22 §:n 1 momentin mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Pykälän 2 momentin mukaan osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti muun ohella 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä

kuntalaisraateja; 2) selvittämällä asukkaiden ja kunnassa säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa; ja 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa.

Saman lain 29 §:n 1 momentin mukaan kunnan toiminnasta on tiedotettava muun ohella asukkaille ja palvelujen käyttäjille. Kunnan tulee antaa riittävästi tietoja muun ohella kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista ja asioiden käsittelystä. Kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa.

Hallintolain 41 §:n 1 momentin mukaan, jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Saman pykälän 2 momentin mukaan asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla.

Valittajat ovat vaatineet sosiaali- ja terveyslautakunnan päätösten kumoamista virheellisessä järjestyksessä syntyneinä sillä valituskirjelmästä tarkemmin ilmenevällä perusteella, että asian valmistelusta ei ole tiedotettu riittävästi eikä terveyskeskuksen palvelujen käyttäjille ole varattu riittävää mahdollisuutta vaikuttaa asian käsittelyyn.

Saadun selvityksen mukaan Viherlaakson terveysaseman palveluista on 10.12.2019 järjestetty keskustelutilaisuus, jossa asukkaat ovat tuoneet esille huoltaan lähipalveluista, kulkuyhteyksistä ja pysäköintipaikoista. Sosiaali- ja terveyslautakunta on lausunnossaan kuvannut, mitä toimia kaupunki on tehnyt asukkaiden esittämien huolenaiheiden osalta.

Hallinto-oikeus toteaa, että kaupungilla on laaja harkintavalta tiedottamisessa ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varaamisessa. Hallinto-oikeus katsoo, että järjestämällä avoimen keskustelutilaisuuden, jossa on paitsi tiedotettu asian valmistelusta myös selvitetty asukkaiden sitä koskevia mielipiteitä, kaupunki on tiedottanut asian valmistelusta kuntalain 29 §:ssä ja hallintolain 41 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla ja varannut asukkailleen ja terveysasemapalvelujen käyttäjille riittävän kuntalain 22 §:ssä ja hallintolain 41 §:n 1 momentissa tarkoitetun mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa asian käsittelyyn. Tiedottamista ei ole pidettävä puutteellisena sen vuoksi, että tiedotustilaisuudessa ei ole kerrottu valituksessa esiin nostetuista terveysasemarakennuksen kuntoon tai työterveyshuollon ja AVIn kannanottoihin liittyvistä yksityiskohdista. Saadun selvityksen perusteella ei myöskään voida todeta, että valmistelun aikana esitettyjä mielipiteitä ei olisi otettu huomioon. Se, että lautakunnan päätös ei ole ollut valittajien esittämien kannanottojen mukainen, ei merkitse, että osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia ei olisi varattu laissa edellytetyllä tavalla. Lautakunnan päätös ei siten ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä sillä valittajien esittämällä perusteella, että asian valmistelusta ei olisi tiedotettu tai osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet eivät olisi toteutuneet riittävästi.

3.3 Valmistelun puutteellisuuteen liittyvä valitusperuste

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Valittajat ovat esittäneet, että kaupunki on laiminlyönyt sisäilmaselvityksen tekemisen ja korvausilman riittävydestä huolehtimisen eikä työterveyshuollon suosittelemia rakennusteknisiä jatkotutkimuksia ole tehty. Valittajien mukaan työntekijöille tehtyjen sisäilmakyselyjen tulokset ovat riittämätön peruste terveysaseman siirtämiselle. Asiassa on siten arvioitava, onko päätös syntynyt virheellisessä järjestyksessä sillä perusteella, että lautakunnalla ei ole ollut riittävää selvitystä asian ratkaisemista varten.

Asian selvityksenä esitetyn *AVIn* 25.9.2019 päivätyn *tarkastuskertomuksen* mukaan Viherlaakson terveysaseman työpaikkatarkastuksessa 10.6.2019 tuli esille, että työterveys on tehnyt työpaikalle sisäilmakyselyn maaliskuussa 2019. Kyselyn mukaan työntekijöillä esiintyy erilaista terveydelle haitallista oireilua, ja oireet olivat työpaikalla ollessa toistuvia 68 prosentilla vastaajista. Työterveyshuolto suosittelee työtiloihin rakennusteknisiä jatkotutkimuksia. Kaupungin 30.8.2019 toimittaman lisäselvityksen mukaan kiinteistöstä luopumista suunnitellaan ja etsitään vaihtoehtoisia tilaratkaisuja. Kaupungilla ei ollut esittää selvityksessään suunnitelmaa tai aikataulua työterveyshuollon antamien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin. Kaupungin on toimitettava kirjallinen selvitys työpaikan rakenteiden ja materiaalien kunnosta. Lisäksi on selvitettävä, mihin toimenpiteisiin ja millä aikataululla työnantaja ryhtyy sisäilman laadusta johtuvien vaarojen tai haittojen poistamiseksi. Selvitys tulee toimittaa AVille 31.12.2019 mennessä. Työnantajan on ryhdyttävä toimenpiteisiin kehotuksen noudattamiseksi. Asian on oltava kunnossa 31.12.2019.

Viherlaakson terveysaseman rakennuksen tilannetta koskevassa kaupungin 13.12.2019 päivätyssä muistiossa on todettu muun ohella, että merkittävimmät tiedossa olevat ongelmat liittyvät seinärakenteisiin. Rakenneavauksista otetuista näytteistä löydettiin vahvoja viitteitä mikrobivaurioista. Ongelmaa on pyritty korjaamaan tekemällä tiivistyskorjauksia, mutta ne ovat ainakin osittain epäonnistuneet. Rakennuksessa on ollut useampia vesivuotoja, ja lisäksi kosteusrasitusta on tullut lattiarakenteen alapuolelta puutteellisen salaojituksen vuoksi. Rakennukseen tehtiin laajempi rakenteiden kuntotutkimus keväällä 2014. Tutkimustulosten perusteella rakennuksen julkisivu pitäisi saneerata täydellisesti. Kuntotutkimuksessa esitettiin julkisivun muurauksen purkamista kokonaisuudessaan ja lämmöneristeiden sekä julkisivun täydellistä uusimista. Höyrynsulussa havaittiin puutteita tehdyissä rakenneavaukskohdissa. Eristekerroksesta otetuista kolmesta näytteestä löytyi vahvoja viitteitä materiaalin mikrobivauriosta. Näytteessä havaittu mikrobilaji viittaa vahvasti kosteusvaurioon. Näytteissä ylittyi asumisterveysasetusohjeen raja-arvo. Vesikate on saatujen tietojen perusteella alkuperäinen ja näin ollen teknisen käyttöikänsä päässä. Lisäksi taloautomaatiojärjestelmä ja lämmitysjärjestelmä tulisi uusida kauttaaltaan. Kokonaisuutena korjauskustannukset noussevat tasolle, joka saavutettuun elinkaaren jatkoon nähden on kohtuuton ja nousee

yli uuden vastaavan tilan rakentamisen eikä korjauksilla välttämättä päästä täysin tavoiteltuun lopputulokseen.

Hallinto-oikeus toteaa, että kuntalaki ei sisällä lautakunnassa päätettävän asian valmistelua koskevia säännöksiä. Valmistelu tehdään lautakuntaa varten virkatyönä, ja lautakunnalla tulee olla riittävä selvitys asian ratkaisemista varten. Lähtökohtaisesti lautakunnan jäsenet itse päättävät siitä, onko valmisteluaineisto riittävä vai tuleeeko asian ratkaisemiseksi hankkia lisäselvitystä. Sosiaali- ja terveyslautakunnalla on päätöstä tehdessään ollut tiedossaan, että Viherlaakson terveysaseman kiinteistöä hallinnoiva Tilapalvelut-liikelaitos on todennut kiinteistön kunnan erittäin heikoksi ja peruskorjauksen kannattamattomaksi ja että liikelaitoksen selvityksen mukaan Viherlaakson alueella ei ole ollut terveysasematoiminnan väistöön soveltuvia tiloja. Lisäksi lautakunnan tiedossa on ollut, että sisäilmakyselyn mukaan noin kaksi kolmasosaa terveysaseman henkilöstöstä on kokenut toistuvia oireita terveysaseman tiloissa ja että AVI on edellyttänyt kaupungilta selvitystä terveysasemarakennuksen rakenteiden ja materiaalien kunnosta sekä siitä, mihin toimenpiteisiin ja millä aikataululla kaupunki ryhtyy poistaakseen sisäilman laadusta johtuvat vaarat ja haitat. Asiassa ei ole tullut ilmi, että lautakunnalla olleet tiedot olisivat olleet virheellisiä tai harhaanjohtavia tai että lautakunnan jäsenten tiedonsaantia olisi jotenkin rajoitettu. Koska lautakunnan harkintavaltaan on joka tapauksessa kuulunut päättää terveysasemapalvelujen siirtämisestä siitä riippumatta, olisiko huonokuntoiseksi arvioidun terveysasemarakennuksen kunnostaminen ollut vielä mahdollista, selvityksiä ei voida pitää puutteellisina yksinomaan sillä valittajien esittämällä perusteella, että terveysasemarakennuksessa ei ollut tehty sisäilmaselvitystä tai rakennusteknisiä jatkotutkimuksia eikä huolehdittu korvausilman riittävydestä ennen siirtopäätöksen tekemistä. Hallinto-oikeus katsoo näin ollen, että lautakunta on voinut tehdä päätöksen terveysaseman siirtämisestä käytettävissään olleiden tietojen ja selvitysten perusteella, eikä päätöksen voida katsoa syntyneen virheellisessä järjestyksessä selvitysten puutteellisuuteen liittyvillä valitusperusteilla.

3.4 Muuta lainvastaisuutta koskevat valitusperusteet

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Terveystalolain 10 §:n 2 momentin mukaan kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on huolehdittava vastuullaan olevien asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja saatavuudesta yhdenvertaisesti koko alueellaan. Saman pykälän 3 momentin mukaan kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä terveydenhuoltopalvelut alueellaan lähellä asukkaita, paitsi jos palvelujen alueellinen keskittäminen on perusteltua palvelujen laadun turvaamiseksi.

Saman lain 11 §:n mukaan kunnan on päätöksenteon ja ratkaisujen valmistelussa arvioitava ja otettava huomioon tehtävien päätösten ja ratkaisujen vaikutukset väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin.

Valittajat ovat esittäneet, että päätöksenteossa ei ole otettu huomioon terveydenhuoltolain säännöksiä ja päätös huonontaa suhteettomasti 20 000 asukkaan terveystalvituja ja on yhdenvertaisuusperiaatteen vastainen.

Hallinto-oikeus toteaa, että saadun selvityksen mukaan Viherlaakson terveysasematalvituja siirretään noin viiden kilometrin päässä sijaitsevan Kilon terveysaseman yhteyteen, jonne pääsee Viherlaaksosta bussilla. Hallinto-oikeus katsoo, että vaikka päätös merkitsee terveysaseman siirtymistä kauemmaksi Viherlaakson ja sen lähialueiden asukkaista, palvelujen siirtyminen todetulla tavalla ei kuitenkaan merkitse sitä, että palvelujen järjestämistapa ei enää täyttäisi terveydenhuoltolain 10 §:ssä säädettyjä vaatimuksia, jotka koskevat palvelujen järjestämistä lähellä asukkaita ja niiden saatavuuden yhdenvertaisuutta. Päätöksen tavoitteena on hallinto-oikeuden näkemyksen mukaan pidettävä terveysasematoiminnan siirtämistä pois huonokuntoisiksi todetuista tiloista, joiden kunnostamista ei ole pidetty kannattavana ja joissa on epäilty henkilöstön terveydelle haitallisia sisäilmaongelmia. Hallinto-oikeus katsoo päätöksen olevan oikeassa suhteessa tähän päämäärään nähden. Päätöstä ei voida pitää lainvastaisena myöskään kuntalaisten tasapuoliseen kohteluun liittyvien syiden vuoksi.

Valittajat ovat esittäneet, että päätöksenteossa on rikottu myös objektiviteetti- ja tarkoitussidonnaisuusperiaatetta. Näitä väitteitään valittajat eivät ole perustelleet tarkemmin. Asiassa ei ole tullut ilmi, että sosiaali- ja terveystalvituksen päätökset olisivat sanottujen periaatteiden vastaisia tai muutenkaan lainvastaisia valittajien esittämällä perusteella.

3.5 Johtopäätös

Sosiaali- ja terveystalvituksen päätös ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla syntynyt virheellisessä järjestyksessä. Talvituksen ei ole käyttänyt harkintavaltaansa muuhun kuin mihin se on ollut käytettävissä, eikä se ole ylittänyt toimivaltaansa. Päätös ei ole esitetyillä perusteilla muutoinkaan lainvastainen. Talvituksen on voinut hylätä valittajan oikaisuvaatimuksen. Valitus on näin ollen hylättävä. Kunnallisvalitusta ei voida tehdä tarkoituksenmukaisuusperusteella.

4. Täytäntöönpanon kieltämistä koskeva vaatimus

Valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanon kieltämiseen ei ole ilmennyt aihetta, joten vaatimus on hylättävä.

5. Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Valitus on hylätty, joten ei ole kohtuutonta, että valittajat joutuvat pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus on siten hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Kuntalaki 90 §, 135 § ja 144 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 § 2 mom 1 ja 6 kohta, 123 § ja 127 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet
Virpi Ikkela (t), Katja Tertsonen ja Saija Haapalehto.

Esittelijäjäsen

Katja Tertsonen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu**Päätös**

Viherlaaksolaiset ry tavallisena tiedoksiantona

Oikeudenkäyntimaksu 260 euroa, valittajat yhteisvastuullisesti

Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Laaksoalahden Huvilayhdistys LHY ry tavallisena tiedoksiantona

Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Jupperin Omakotiyhdistys ry tavallisena tiedoksiantona

Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Lippajärveläiset ry

Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Lähderanta Kilta ry

Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Viherin Apteekki

Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Jäljennös

Espoon kaupunginhallitus

Päätöksestä on julkaistava ilmoitus kuntalain 142 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Espoon sosiaali- ja terveyslautakunta